

BIBLIOTEKA jako centrum multimedialne

Dorota Salamon

Wszechobecna potrzeba zdobywania i pogłębiania wiedzy związana z modelem społeczeństwa uczącego się stawia biblioteki XXI wieku przed nowymi wyzwaniami. Nastąpiła bowiem epoka informacji. Wzrastająca rola narzędzi elektronicznych występujących w świecie oraz ogromna liczba informacji sprawia, iż oczywiste staje się, że tradycyjne biblioteki ustąpią miejsca bibliotekom hybrydowym. Biblioteki te nastawione będą na udostępnianie informacji nie tylko w książkach, ale również w źródłach elektronicznych, a obok książek drukowanych pojawią się książki elektroniczne, zdigitalizowane dokumenty czy bazy danych. Co mogą zrobić tradycyjne biblioteki, by odpowiedzieć na współczesne potrzeby? Czy w takich bibliotekach będzie miejsce dla bibliotekarzy?

Wprowadzona reforma edukacji spowodowała zmiany programowe w polskiej szkole. Olbrzymi nacisk został położony na samodzielność uczniów w zdobywaniu wiedzy, kształtowaniu własnych umiejętności i odejście od przekazu encyklopedycznego. I tutaj pojawiły się olbrzymie możliwości dla bibliotek szkolnych, pedagogicznych, publicznych, naukowych itp. Tradycyjne biblioteki stopniowo zaczę-

ły przekształcać się w pracownie interdyscyplinarne, by z czasem stać się dobrze funkcjonującymi **Centrami Multimedialnymi**. Biblioteki stanowią bowiem idealne miejsce do przyjęcia nowych zadań. Prowadzi to do zwiększenia ich roli w całym procesie dydaktycznym oraz rozwoju człowieka jako czynnego uczestnika społeczeństwa informacyjnego.

W związku ze zmieniającą się rolą biblioteki, która powinna stać się pełnowartościowym centrum informacyjnym, użytkownik zdobywa w niej umiejętność poszukiwania, porządkowania i wykorzystywania informacji oraz umiejętność posługiwania się technologią informacyjną (TI). Umiejętność ta powinna być rozwijana w drodze samodzielnej pracy i aktywności użytkownika, a bibliotekarz ma za zadanie tylko wspomaganie tego procesu. W istocie chodzi o to, żeby stworzyć użytkownikom warunki do korzystania ze źródeł informacji, narzędzi do komunikowania się oraz narzędzi wspomagających proces kształcenia się, czyli m.in.:

- możliwość indywidualnego dostępu do zasobów multimedialnych biblioteki i Internetu w dowolnym czasie,

- wykorzystanie wszystkich zasobów biblioteki (w formie tradycyjnych katalogów i katalogów w wersji elektronicznej),
- dostęp drogą elektroniczną do zasobów innych bibliotek na terenie danej placówki, miasta, regionu, a także innych bibliotek w kraju i za granicą,
- stworzenie systemów wyszukiwawczych, serwisów i informatorów internetowych,
- wykonywanie zestawień bibliograficznych ze zbiorów biblioteki-centrum oraz informowanie o innych zestawieniach,
- organizowanie zajęć edukacyjnych z dziećmi i młodzieżą w ramach ścieżek edukacyjno-multimedialnych.

Przekształcenie biblioteki w takie Centrum Multimedialne nie jest jednak prostą sprawą. Oprócz zmiany nazwy i zainstalowania komputerów należy zastanowić się, czy spełnione są standardy *w zakresie wyposażenia, wielkości i organizacji przestrzeni, zasobów informacyjnych, multimedialnych oraz księgozbiorów, umiejętności bibliotekarzy, form pracy i form nadzoru*¹. Dopiero po spełnie-

¹ Kosętko H. *Kierunki i formy kształcenia kadry dla szkolnych centrów informacji w AP w Krakowie*. [w:] Materiały konfe-

niu tych standardów można przystąpić do przekształcenia biblioteki w centrum.

Przystępując do tworzenia Centrum Multimedialnego warto również zadać sobie parę pytań w celu pełnego skorzystania z możliwości naszej biblioteki. Wykorzystam pytania zadane przez prof. Marcina Drzewieckiego², rozważającego tworzenie Centrum Multimedialnego w dzisiejszej rzeczywistości.

- Dla kogo? – uczniowie, studenci, nauczyciele, pedagodzy i wszyscy inni zainteresowani.
- Dlaczego? – organizację Centrum Multimedialnego należy dostosować do potrzeb użytkowników i zmieniającego się społeczeństwa.
- Z czyją pomocą? – wykwalifikowany personel.
- Za pomocą czego? – i tu powinien się znaleźć oczywiście sprzęt wraz z oprogramowaniem, bogaty księgozbiór znajdujący się na różnorodnych nośnikach, różne wyszukiwarki i informatory internetowe.
- Gdzie? – w miejscu łatwo dostępnym przede wszystkim dla użytkownika, ale także dla bibliotekarzy i obsługi technicznej (informatycy, magazynierzy).
- W jaki sposób? – przekształcenie ma nastąpić w taki sposób, żeby nie niszczyć tego, co już istnieje (np. tradycyjnych katalogów kartkowych).

Równocześnie z technicznym przekształcaniem biblioteki w Centrum Multimedialne należy przygotować bibliotekarzy do obsługi takiego

rencyjne. Centrum Informacyjne przyszłością polskiej szkoły. Warszawa 2004.

² Drzewiecki M. *Biblioteka i informacja w środowisku współczesnej szkoły*. Warszawa 2001.

centrum. Bibliotekarze muszą nabyć nowe umiejętności i podnieść swoje kwalifikacje w zależności od potrzeb danego centrum. Wiadomo, że inne potrzeby będą mieli użytkownicy Szkolnego Centrum Informacji na poziomie szkół podstawowych czy ponadpodstawowych, a inne w centrach na poziomie szkolnictwa wyższego. Wszystko to określają standardy wynikające z systemu edukacji oraz standardy europejskie. Ponieważ rozwój technologiczny następuje wyjątkowo szybko, bibliotekarze będą zmuszeni do permanentnego szkolenia się w zakresie technologii informacyjnej. Podsumowując: *nowoczesna biblioteka określana jako Centrum Multimedialne powinna więc pełnić rolę autonomicznego ogniska dydaktycznego i komórki pomocniczej dla ogólnej działalności szkoły*³. Podniesie bowiem ona między innymi jakość kształcenia, zwiększy potencjał edukacyjny biblioteki i stworzy szansę na jej promocję w środowisku lokalnym. Ponadto będzie następowało wyrównanie szans edukacyjnych młodzieży niezależnie od jej statusu materialnego czy miejsca zamieszkania.

Bibliografia

1. Batorowska H., Kamińska-Czubała B. *Szkolne Centrum informacji*. Wydawnictwo Zakonu Pijarów, Kraków 2004.
2. Biblioteka w społeczeństwie informacyjnym: edukacja – informacja – media, red. Drzewiecki M., Majewska M. Wydawnictwo Centrum Edukacji Bibliotekarskiej, Informacyjnej i Dokumentacyjnej, Warszawa 2005.

³ Batorowska H., Kamińska-Czubała B. *Szkolne centrum informacji*. Kraków 2004.

3. Drzewiecki M. *Biblioteka i informacja w środowisku współczesnej szkoły*. Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich, Warszawa 2001.
4. Kosętka H. *Centrum Informacyjne przyszłością polskiej szkoły*. Akademia Pedagogiczna im. Komisji Edukacji Narodowej, Kraków 2004.

**Autorka jest
pracownikiem Biblioteki
Pedagogicznej im. Heleny
Radlińskiej w Siedlcach**

*Ktokolwiek
bierze na siebie
ryzyko bycia sędzią
Prawdy i Wiedzy,
staje się
pośmiewiskiem
bogów.*

Albert Einstein